

Dédapám emlékére...

Elsőéves erdőmérnök hallgató voltam, mikor nagymamám lelkesen megkérdezte tőlem, hogy tudok-e már tarokkozni. Hála a Firmáimnak, tudtam – illetve, azt hittem, hogy tudok... Drága Nagyimnak ekkor felcsillant a szeme, és lelkesen kezdett el beszélni mindarról, ami a családi történetek között addig rejtve volt számomra.

Fényképeket vett elő. Selmechánya, Arany utca... „Látod? Ebben a házban születtem, itt laktunk, amikor Édesapám az egyetlen tanított. Ő is erdőmérnök volt. Később Sopronba költöztünk, aztán Lakompakra.” Itt elmereng... – gyönyörű gyermekkor lehetett ott. Meséli a nagy kastélyparkot, az esti mulatságokat, amiket titokban lestek a kulcslyukon keresztül, és a hajnalig tartó tarokkpartikat. (Nagymamám hétéves kora óta rendszeresen tarokkozott, velem utoljára a századik születésnapján, halála előtt egy hónappal. Ezzel a 93 év aktivitással szerintem tarokkrekordot tarthat...)

Ez az élménybeszámoló olyan hatással volt rám, hogy elkezdett érdekelni dédapám, Rónai György életútja, munkássága, jelleme. Sajnos azonban hallgatóként igen kevés nyomra bukkantam, és bevallom, egyetemi éveim végeztével fel is adtam a kutatást.

Rónai György valétaelnök, 1903/1904

Eltelt tizenöt év, dolgoztam a szakmában és azon kívül is, családom lett. Kislányom óvodába íratásakor realizáltam, hogy most már újra munkába kéne állnom valahol.

Szerencsém volt, mert keresnem sem kellett, hamarosan a munka talált meg engem: egykori tanárom felhívott, hogy nem volna-e kedvem a SOE ERTI Ökonómiai Osztályán dolgozni. Így hát 2022 szeptemberében megkezdtem ott ténykedésem. A dolog pikantériája, hogy dédapám is e területen kutattott annak idején, Selmechányán, az intézet jogelődjénél.

Engem már meg sem lep, hogy ahová beteszem a lábam, ott rövidesen költözködni kell (nagykorúságom óta tizen-nyolc költözés van mögöttem). No és mit csinál egy frissen felvett munkaerő? Csomagol, szortíroz, leltároz és pakol – ezt talán nem rontja el.

Hála érte! Leltározás közben olyan kincsre bukkantam, amit aligha lehetne egy „na, és?” vállrándítással konstatálni. Egy német, gótbetűs szakkönyv adatait diktáltam be épp, amikor valamiért – mégis miért, hiszen németül sem tudok – belepörgettem a könyv további oldalaira. Egy félbehajtott levélnél állt meg a lap. Nahát, a nagymamámnak pont ilyen írása volt! Milyen szépen írtak régen az emberek! Beleolvasok... Illetmény tűzifa kiadásának mikéntjéről szól. Nagyon tetszik az iromány, a felület teljesen ki van használva, semmi pazarlás, számítások minden négyzetcentiméteren. Piszkozat lehetett.

Lassan a végére érek. Rónai György? Ezt nem hiszem el! Könnyek futnak a szemembe. *A Dédapám levele!* Nekem. Csak nekem írhatta. És betette ide, ebbe a régi könyvbe, mert tudta, hogy lesz olyan dedunoka, aki erdész lesz, és betéved majd az ERTI selmeci könyvtárába, és belelapoz, és megtalálja. Más magyarázat nincs. Vezetve vagyunk. A levél keltezése: *Selmechánya, 1917. február 9.* Ismét kiráz a hideg. Hat nappal a nagymamám megszületése előtt íródott.

Rónai György egykor az ERTI kutatója volt. A megtalált levél szélére írt számítások pedig egy szintén e könyvben felejtődött, lucfenyőre készített fatermési táblához tartoztak.

Elhatároztam, hogy dédapám életútjának ezek után mindeképp utánajárok. Mikrofilmek, újsághirdetések és cikkek, névváltoztatási engedélyek, telefon cím- és névjegyzékek, iskolai versenyek, tisztii név- és címjegyzékek, cégbíró-sági bejegyzések, egyesületi hírek, beszámolók, levéltári dokumentumok segítettek munkámat.

Hála a ma már széleskörűen digitalizált archív forrásoknak, kikristályosodhatott előttem egy életút, amiben ugyan még mindig vannak homályos elemek, de sokkal részletesebb, mint a korábban ismert. Engedjétek meg, hogy ezt most itt, az 1862 óta is rendületlenül kiadásra kerülő *Erdészeti Lapokban* – ahol dédapám is számos cikket publikált – megosszam Veletek.

Rónai (Ochs) György (Orczyfalva, 1880 – Budapest, 1945)

„Akik jól ismernek, tudják, hogy az igazságnak fanatikus és vakmerő barcosa voltam egész életemben... A vörös uralom idején, 1919. május havában Sopronban történt, ahová az év tavaszán a selmeci főiskolával menekültem én is... Kínos helyzetből a főiskolai ifjúság elnöke, Takács Ferenc mentett ki. Csak az ő s az ifjúság fellépésének köszönhetem, hogy az ugyancsak ott lévő két vöröskatonát mindjárt magával nem vitt. A toborzó gyűlés ezzel a kínos jelenettel végződött s az ifjúság nem állott be a Vörös Hadseregbe” (Az erdőmérnök a koreszmék fergetegében, *Erdészeti Lapok*, 81. (1942) 10., p. 445.)

Rónai György 1880. június 9-én született a Temes megyei Orczyfalván, *Ochs György* néven. Temesváron a piarista gimnáziumban érettségizett, ahonnan Selmechányára jelentkezett erdőmérnöknek. Gyakorlatát Görgényszentimréen, illetve Bustyaházán töltötte, majd oklevelet szerzett, évfolyamának valétaelnöke volt és az akadémiai Ifjúsági Kör vezetője.

Főiskolai tanársegédként tevékenykedett tovább az erdőrendezési tanszéken, míg állami kinevezése el nem szolgáltotta Kisgaramra. Néhány év múlva visszatérhetett Selmece, tanárként és emellett az Erdészeti Kísérleti Állomás kutatójaként.

A Természettudományi Társulat tagja, az Országos Erdészeti Egyesület támogató és választmányi tagja volt. 1919-ben az akadémia Selmecekről Sopronba való átköltözésének egyik szervezője.

Az elcsatolt területeken található kísérleti erdők és állomások, illetve az akkori hazai politikai helyzet nem tette le-

- Lehet-e a fák és faállományok növekedési és fatömeg görbéit gyakorlati szempontból alkalmazható matematikai képletbe foglalni? - Erdészeti Kísérletek. – 11. (1909) 3–4., p. 116–149.
- Új faállománybecslési eljárás - Erdészeti Kísérletek. – 15. (1913) 4., p. 103–171.
- A likavai erdőlési kísérletek eddigi eredményei - Erdészeti Kísérletek. – 16. (1914) mell., p. I–VII, 1–162, +1 melléklet
- Erdőbecslési kísérlet a különböző eljárások pontosságának összehasonlítására - Erdészeti Kísérletek. – 17. (1915) 2., p. 1–50.
- A hazai fatermési táblák felállításának munkaterv. A német erdészeti kísérleti állomások által elfogadott német munkaterv nyomán - Erdészeti Kísérletek. – 18. (1916) 4., p. 93–123.
- A Fekete-féle görbék általános jelentősége, a Schiffel-féle redukciós görbék kiigazítása és elméletük gyakorlati továbbfejlesztése - Erdészeti Kísérletek. – 19. (1917) 1–2., p. 69–104.
- A valószínűségi törvény okairól - Erdészeti Kísérletek. – 19. (1917) 4., p. 209–214.
- Új segédeszköz az optikai távolságmérés adatainak kiszámításához - Erdészeti Lapok. – 52. (1913) 6., p. 251–258.
- Új faállománybecslési eljárás 1 - Erdészeti Lapok. – 53. (1914) 22., p. 985–1003.
- Új faállomány becslési eljárás 2 - Erdészeti Lapok. – 53. (1914) 23., p. 1013–1026.
- Új faállománybecslési eljárás 3 - Erdészeti Lapok. – 53. (1914) 24., p. 1040–1049.
- Egyszerű eljárás a vágható korú szálerdők fatömegének megállapítására - Erdészeti Lapok. – 54. (1915) 3–4., p. 74–82.
- Új korszak küszöbén. Bp. 1915. 31 p. 21 cm /Klly. Erdészeti Lapokból/
- A tudományos kutatások módszereiről - Erdészeti Lapok. – 57. (1918) 7–8., p. 153–163.
- Az egyöntetű faállományok szerkezetéről. I. előadás - Erdészeti Lapok. – 60. (1921) 11–12., p. 193–217.
- Az egyöntetű faállományok szerkezetéről. II. előadás - Erdészeti Lapok. – 60. (1921) 15–16., p. 257–281.
- Az ármági erdő - Erdészeti Lapok. – 60. (1921) 19–20., p. 380–383.
- A burgenlandi ún. „erdőtisztí törvény” kritikája - Erdészeti Lapok. – 63. (1924) 9., p. 163–168.
- A herceg Esterházy hitbizomány burgenlandi erdőgazdaságának ismertetése - Erdészeti Lapok. – 69. (1930) 12., p. 584–598.
- A herceg Esterházy hitbizomány burgenlandi erdőgazdaságának ismertetése - Erdészeti Lapok. – 70. (1931) 1., p. 75–80.
- A herceg Esterházy hitbizomány burgenlandi erdőgazdaságának ismertetése. (Befejező közlemény) - Erdészeti Lapok. – 70. (1931) 2., p. 172–176.
- Az erdő és a földadó - Erdészeti Lapok. – 71. (1932) 7–8., p. 771–780.
- Magyar erdészeti szakkifejezések - Erdészeti Lapok. – 77. (1938) 6., p. 522.
- Hozzászólás az Árelenőrzés Országos Kormánybiztosának 56 000/1944. Á. K. számú rendelethez - Erdészeti Lapok. – 81. (1942) 1., p. 11.
- Az erdőmérnök a koreszmék fergetegében - Erdészeti Lapok. – 81. (1942) 10., p. 445.
- Igazságot az akácnak! - Erdészeti Lapok 1944. 109–22. l.

Rónai, Georg: Beschreibung des Fürst Esterházyischen Fideikommisses im Burgenland. – S [141] – 163 : Tab.
In: Tagung d. Österreichischen Reichsforstvereines im Burgenland 1931)

Rónai, Georg: Die Forstwirtschaftskrise im Burgenland u. ihre Abhilfe : Ref., erstattet anl. d. Tagung
d. Österr. Reichsforstvereines in Eisenstadt am 20. Okt. 1931 / v. Georg Rónai. – 1931. – S. [173]–188
In: Österreichische Vierteljahresschrift für Forstwesen ; 49.1931, H. 4

Rónai Georg: Beschreibung der Fortwirtschaft des Fürst Esterházyischen Fideikommisses in Burgenland
/Wien, 1931, Perles. 24 p. 22 cm/

hetővé az Erdészeti Kísérleti Állomás és az Egyetem megszokott működését, így tudományos publikációi és előadásai csupán az OEE keretein belül valósulhattak meg. Ez az áldatlan állapot az ország elhagyására készítette. Munkásságát Burgenlandban, a gróf Eszterházy család erdészeti intézőjeként folytatta, 1922-ben családjával Sopronból Lakompakra (Lachenbach) költözött.

A Burgenlandi Erdészeti Egyesület alelnöke, majd elnöke lett (1927–1935). 1939–1941 között részt vett Németországban a főleg hadiszükségletet biztosító faforgalom lebonyolításában és a bécsi detail-üzlet vezetőjeként az ottani fakereskedelemben.

Miután az ausztriai erdészetpolitikai viszonyok is átalakultak (német fennhatóság alá került), családjával hazaköltözött Magyarországra, erdőmérnöki tudását immár a fakereskedelemben kamatoztatva. Sopronbanfálván a „Sempronia” Szén- és Fakereskedelmi Kft. ügyvezetője, később az Egri Erdő- és Faipari Részvénytársaság igazgatósági tagja, majd a Gyöngyösi Parkettagyár Kft. ügyvezető igazgatója volt, 1945-ben bekövetkezett haláláig.

Raszipovits-Esztó Kinga okl. erdőmérnök

Rónai György selmeci házában